

Vergaderjaar 2020–2021

29 398

Maatregelen verkeersveiligheid

Nr. 941

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 31 mei 2021

Bij brief van 22 april jl. heeft uw Kamer mij gevraagd te reageren op een brief van Impuls & Woortblind over dexamfetamine-gebruikers in het verkeer. Ik reageer hier mede namens de Minister voor Medische Zorg en Sport en de Minister van Infrastructuur en Waterstaat op de brief van Impuls & Woortblind.

Zoals aangekondigd in de Kamerbrief van 5 maart jl.¹ zijn er afspraken gemaakt met het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat met de Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie, Instituut Verantwoord Medicijngebruik, Iederin, Impuls & Woortblind en andere belanghebbenden over de communicatie van het beleid. Ook heeft er een gesprek plaatsgevonden om inhoudelijke vragen over het beleid te beantwoorden. In de brief geeft Impuls & Woortblind aan dat zij graag een alternatief zien voor het huidige beleid voor ADHD«-ers die dexamfetamine gebruiken, omdat zij bang zijn dat deze medicijngebruikers onterecht in het strafproces terecht komen. Ik ga graag in op de punten en oplossingsvoorstellen van Impuls & Woortblind.

De huidige grenswaarden

In de brief geeft Impuls & Woortblind aan dat de huidige grenswaarden niet in relatie staan tot veilig rijden. Die zienswijze delen wij niet. De grenswaarden voor enkelvoudig gebruik² in het Besluit alcohol, drugs en geneesmiddelen in het verkeer zijn gedragsgerelateerde grenswaarden. Dit houdt in dat bij overschrijding van deze grenswaarden de bestuurder recentelijk stof(fen) tot zich heeft genomen en dat deze stof(fen) een reële invloed heeft op de bestuurder met als gevolg de

¹ Kamerstuk 29 398, nr. 902.

² Bij combinatiegebruik is er sprake van zogenaamde nul limiet.

vermindering van de rijvaardigheid.³ Deze grenswaarden zijn bepaald aan de hand van het advies van de Adviescommissie⁴. Bij de parlementaire behandeling van de Wet drugs in het verkeer⁵ heeft de Tweede Kamer aangegeven geen onderscheid te willen maken tussen medicinaal en recreatief gebruik. Bij het bepalen van de grenswaarden voor enkelvoudig gebruik is om deze reden gekeken naar de gemiddelde ongewende gebruiker.

De rol van het NFI in het strafproces

In de brief stelt Impuls & Woortblind dat het Nederlands Forensisch Instituut (het NFI) geen precieze meting kan uitvoeren naar de dosering bij inname. Daarnaast gaat Impuls & Woortblind ervan uit dat het NFI een beslissende rol heeft in het strafproces.

De politie vraagt het NFI om een bloedonderzoek uit te voeren. Indien uit dit bloedonderzoek blijkt dat de bloedconcentratie van een aangewezen rijgevaarlijke stof de grenswaarde overschrijdt of in het geval van aanvullend onderzoek naar niet-aangewezen rijgevaarlijke stoffen een bloedconcentratie is gemeten in of hoger dan de therapeutische range, dan wordt de zaak door de politie overgedragen aan het OM. De medicijngebruikers kunnen bij de politie aangeven dat zij medicijnen gebruiken en dit wordt opgenomen in het proces-verbaal. Het OM zal de medicijngebruiker vragen om een medische verklaring aan te leveren. Naar aanleiding van de resultaten van het bloedonderzoek kan het OM aanvullend aan het NFI vragen of de bloedconcentratie van een stof past bij de voorgeschreven dosering en wat de effecten zijn op de rijvaardigheid.

In een dergelijk geval zal het NFI berekenen of de gemeten bloedconcentratie kan worden verklaard door de voorgeschreven dosering zoals vermeld op de medische verklaring.

Het NFI berekent welke concentratierange past bij de voorgeschreven dosering op basis van onderzoekdata uit registratieonderzoeken van het betreffende geneesmiddel en andere factoren, waaronder de wijze van toediening⁶ van het geneesmiddel in het lichaam en hoe het geneesmiddel zich verspreidt in het lichaam.

Indien de geschatte concentratierange op grond van de voorgeschreven dosering lager is dan de gemeten concentratie, dan past de gemeten concentratie niet bij de voorgeschreven dosering. De gemeten bloedconcentratie kan in dat geval alleen verklaard worden door een aanvullende inname/toediening van de stof naast de voorgeschreven dosering.

Met deze informatie van het NFI, de informatie uit het proces-verbaal van de politie en de medische verklaring van de arts of apotheek besluit het OM om te vervolgen of de zaak te seponeren. De huidige werkwijze zorgt ervoor dat relatief weinig medicijngebruikers in het strafproces terechtkomen.

In de periode 1 juli 2017 tot 1 augustus 2018 en in 2019 zijn in totaal 6.750 drugs in het verkeerzaken bij het OM aangeleverd. Er is in 23 zaken

³ Kamerstuk 32 859, nr. 3, p. 9.

⁴ In januari 2010 is een adviescommissie samengesteld, bestaande uit experts op het onderzoeksgebied van rijden onder invloed. De Adviescommissie heeft het Advies Grenswaarden voor drugs in het kader van de voorgenomen wetswijziging van de Wegenverkeerswet 1994 van 31 maart 2010 opgesteld.

⁵ Wet van 26 september 2014 tot wijziging van de Wegenverkeerswet 1994 in verband met het verbeteren van de aanpak van het rijden onder invloed van drugs, Stb. 2014, nr. 353.

⁶ De toedieningsroute van een geneesmiddel (bijvoorbeeld per oraal of per intraveneuze injectie).

medicinaal verweer gevoerd. Van deze 23 zaken heeft in 20 zaken een veroordeling plaatsgevonden en is aan de verdachte een straf opgelegd. In al deze gevallen waren er andere omstandigheden dan enkel het gebruik van één geneesmiddel, zoals combinatie-gebruik, het veroorzaken van een ongeval, opvallend afwijkend rijgedrag of gevaarlijk rijgedrag en het zich niet houden aan de voorgeschreven dosering. Bij 3 zaken heeft de verdachte een recept overhandigd en heeft de rechter geoordeeld dat de verdachte niet strafbaar was wat heeft geleid tot ontslag van alle rechtsvervolging.

De oplossingsvoorstellen

Impuls & Woortblind stelt drie oplossingsvoorstellen. Ik ga graag in op deze oplossingsvoorstellen.

1. Het wettelijk vastleggen dat de politie alleen bij gevaarlijk rijgedrag een speekseltest mag afnemen.
2. Dat het NFI bij constatering van (dex)amfetamine in het bloed, het recept accepteert naar waarheid en er geen verdere strafrechtelijke onderzoek volgt.
3. Het afschaffen van de grenswaarden voor medicijngebruikers van dexamfetamine

Ad 1: Zoals reeds aangegeven in de brief van maart jl.⁷ is er gekeken naar de mogelijkheid om de huidige werkwijze van politie en het OM vast te stellen in wet- en/of regelgeving. In het kader van de verkeersveiligheid is het vastleggen van de huidige werkwijze van politie en het OM een onwenselijke beperking. Want als in de wet wordt opgenomen dat een speekseltest alleen bij gevaarlijk rijgedrag afgenomen mag worden is dit een grote beperking van de bevoegdheid van de politie. Dan mag de politie bij een staandhouding geen speekseltest afnemen als er andere indicatoren zijn dat de bestuurder onder invloed is van drugs, alcohol of een andere stof. Denk hierbij aan lachgaspatronen in het voertuig, een half gerookte joint op het dashboard of verwijde pupillen.

Ad 2: Dit is niet mogelijk, want het NFI neemt geen beslissing over het al dan niet vervolgen. Het OM beslist of zij overgaat tot strafrechtelijke vervolging of de zaak seponeert. Bij deze beslissing kijkt het OM naar het rapport van het NFI, wordt de authenticiteit van de medische verklaring onderzocht en wordt gekeken naar de informatie in het proces-verbaal van de politie. Uit het proces-verbaal moet blijken of bijvoorbeeld sprake is geweest van gevaarlijk rijgedrag of betrokkenheid bij een ongeval. Alle feiten en omstandigheden worden meegewogen in deze beslissing. Het is onwenselijk om niet alle feiten en omstandigheden in de beslissing van het OM mee te nemen, omdat alleen een medische verklaring tezamen met het rapport van het NFI geen volledig beeld geeft.

Ad 3: Impuls & Woortblind geeft in de tweede brief een derde oplossingsvoorstel, namelijk het afschaffen van de grenswaarde voor medicijngebruikers van dexamfetamine. Omdat dexamfetamine volgens de vereniging alleen voorkomt bij medisch gebruik.

Bij het bloedonderzoek naar deze amfetamine-achtige stoffen wordt gekeken naar verschillende typen amfetaminen; amfetamine, methamfetamine, MDMA, MDA, MDEA. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen isomeren⁸ van amfetamine. Van deze stoffen worden separate concentraties en de somconcentraties bepaald. Indien een verdachte heeft

⁷ Kamerstuk 29 398, nr. 902.

⁸ Dexamfetamine is de rechtsdraaiende optische isomeer van amfetamine. Levoamfetamine is de linksdraaiende optische isomeer van amfetamine.

aangegeven dexamfetamine op voorschrift te gebruiken en hiervoor een geldige medische verklaring heeft overhandigd, dan wordt onderzocht of de amfetamineconcentratie in het bloed overeenkomt met de concentratie van de voorgeschreven dosering.

De verdachte kan een tegenonderzoek verzoeken als hij het niet eens is met de uitslag van het initiële bloedonderzoek. Ook bij dit tegenonderzoek wordt geen onderscheid gemaakt tussen isomeren van amfetamine.

Ik hoop dat ik u hiermee voldoende heb geïnformeerd over de voorstellen van Impuls & Woortblind.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
F.B.J. Grapperhaus